

Beslutningsgrunnlag for jerv

Gulo gulo Linnaeus, 1758

Bakgrunnsinformasjon

Jerven er et solitært rovdyr med høy spredningsevne og store leveområder. Den er en opportunistisk jeger og åtseleter som lever av små- og hjortevilt og lagrer overflødig mat for framtidig bruk. Elgkadaver er en viktig ressurs for jerven i skogområder mens rein og sau er vanlig i jervens diett i fjellområdene.

Arten forekommer i skog (barskog, fjellbjørk), våtmark, åpen mark og fjell (Høyalpin, Mellomalpin, Lavalpin, Tundra) i snørike områder. Hunnen bruker i gjennomsnitt 200-600 km² mens hannen bruker omtrent det dobbelte. Jerven anses å være sterkt knyttet til områder med snø både for reproduksjon (beskyttelse og isolasjon for ungene) og lagring av mat. Jervhunen føder sine unger i hi om vinteren og tilgang på føde avgjør om hunnen får unger hvert år eller ikke. Jerven kan bli opptil 20 år.

Status

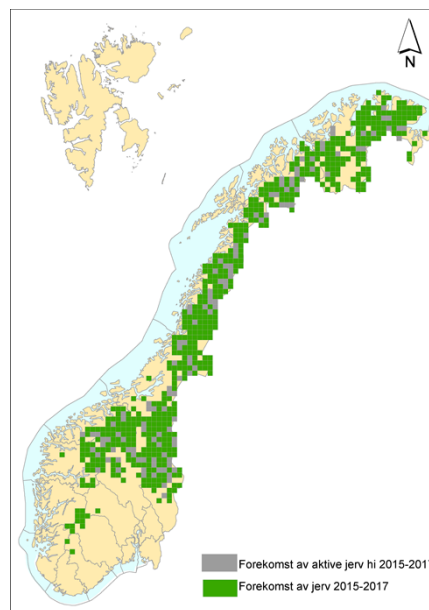
Arten har status sterkt truet (EN) i Norsk Rødliste for arter 2015 (2010: sterkt truet (EN); 2006: sterkt truet (EN)).

Arten forekommer i Finnmark, Troms, Nordland, Trøndelag, Oppland, Hedmark, Møre og Romsdal, samt Sogn og Fjordane. Bestanden av jerv i Norge blir fulgt nøye gjennom et overvåkningsprogram som er basert både på DNA-analyser av innsamlede ekskrementer og på inventering av antall aktive ynglehi.

Påvirkningsfaktorer

Artsdatabankens liste over påvirkningsfaktorer er benyttet. Følgende påvirkningsfaktorer er viktige for arten:

	Påvirkningsfaktor	Utdypende beskrivelse	Tidsrom	Omfang	Styrke
Påvirkningsfaktor 1*	Regulert jakt, fangst eller fiske.	Bestandsmålet på 39 årlige ungekull av jerv er satt lavt for å redusere jerveskader på sau og tamrein. Populasjonen reguleres med lisensfelling, skadefelling og ekstraordinære uttak (inklusive hiuttak). Til tross for regulering har jervpopulasjonen ligget over bestandsmålet siden 2004. Dette skyldes blant annet innvandring av jerver fra Sverige.	Pågående	Hele populasjonen påvirkes (> 90 %)	Ingen nedgang
Påvirkningsfaktor 2*	Flora-/faunakriminalitet	Antall jerv som utsettes for faunakriminalitet, er sannsynligvis lav sammenlignet med antall jerv som felles i regulert jakt.	Pågående	Majoriteten av populasjonen påvirkes (50-90 %)	Ingen nedgang
Påvirkningsfaktor 3*	Støy og ferdsel (forstyrrelser i hekketid mm.)	Økt menneskelig aktivitet, særlig «off-road» og bruk som reduserer habitatkvaliteten, kan ha negativ innvirkning på jerv. Jerven reagerer mindre på forutsigbar menneskelig bruk. En økning i bruken av både snøskuter og toppturs-aktivitet i utmark i Norge kan vil føre til mer forstyrrelser for jerven.	Fremtiden	Minoriteten av populasjonen påvirkes (< 50 %)	Ukjent
Påvirkningsfaktor 4*	Habitatpåvirkning - ikke jord- eller	Økt menneskelig aktivitet, særlig «off-road» og utspredd bruk som reduserer habitatkvaliteten, har negativ innvirkning på	Fremtiden	Minoriteten av populasjonen	Ukjent

Antall individer	324
Antall lokaliteter	-
% europeisk bestand	25-50%
% verdens bestand	<1%

	skogbruksaktivitet (terrestrisk): Motorferdsel	jerv. Jerven reagerende mindre på forutsigbar menneskelig bruk. En økning i bruken av både snøskuter og topptursaktivitet i utmark i Norge kan føre til økte forstyrrelser for jerven.		påvirkes (< 50 %)	
Påvirkningsfaktor 5*	Utbygging/utvinning	Jervens leveområde ligger ofte i områder med liten forekomst av infrastruktur. For dagens jervepopulasjon i Norge er ikke det et stort problem, men en kraftig økning av infrastruktur i «nye» områder kan potensielt føre til fragmentering av habitat og mindre andel egnet habitat. Dette har betydning både i alpine områder og skogområder.	Fremtiden	Minoriteten av populasjonen påvirkes (< 50 %)	Ukjent
Påvirkningsfaktor 6	Skogbruk/avvikling: Motorferdsel	Ukjent (eneste påvirkningsfaktoren i Rødlista 2015)	Ukjent	Ukjent	Ukjent

*Påvirkningsfaktoren er ny i forhold til forrige rødlistevurdering.

Mål og nullalternativ

Målet for arten er å gå ned én rødlistekategori på Norsk rødliste for arter i 2035, noe som tilsvarer sårbar (VU). For å nå målet må følgende delmål oppfylles:

Mål for arten	Populasjonsegenskap	Målsetting per 2035 (hva må til)	Nullalternativ per 2035
Delmål 1	Antall reprodukerende individer	>250	Stabil populasjonsstørrelse
Delmål 2	Antall reprodukerende individer i delpopulasjon i Sør-Vest Norge	Antall individer med unike alleler bevares og økes	Sannsynlig nedgang

Kunnskapshull

Det er ikke foreslått prosjekter som vil dekke kunnskapshull for arten, ut over eventuelle prosjekter om kunnskapsinnhenting som er knyttet til tiltak.

Tiltak

For å nå delmålene vil følgende tiltak bidra i positiv retning. Tiltakene er beskrevet. Tiltakskostnadene er ikke beregnet fordi de i stor grad vil avhenge av hvilke virkemidler som eventuelt velges for å gjennomføre tiltaket.

Tiltak	Navn	Beskrivelse	Påvirkningsfaktor	Varighet av tiltak	Nåverdi av tiltakskostnad
Tiltak 1	Redusert jakt	I perioden 2006-2015 ble det i gjennomsnitt felt 41 jerv årlig i lisensjakta, mens 57 jerv ble felt ved skadefelling og ekstraordinære uttak årlig. Regulert jakt og skadefelling er den viktigste påvirkningsfaktor for jerven. Et høyere bestandsmål med redusert jakt som følge, vil raskt føre til en økende populasjonsstørrelse (stabil populasjonsstørrelse i Norge til tross for omfattende jakt tyder på stabil innvandring fra Sverige).	1	Årlig	Kostnader ikke beregnet

Tiltaksanalyse – tiltakspakker

Blant mulige tiltak som er listet ovenfor er det identifisert én tiltakspakke. Tiltakspakkene består av aktuelle tiltak som til sammen gjør at målet nås med minst 50% sikkerhet.

	Tiltak som inngår i pakken	Sannsynlighet for måloppnåelse	Nåverdi av tiltakskostnad
Tiltakspakke 1	Tiltak 1	85-95%	Kostnader ikke beregnet

Samlet vurdering og anbefaling

Tiltakspakke 1 anbefales. Regulert jakt og skadefelling er tydelig den viktigste påvirkningsfaktor for jerven. Et høyere bestandsmål med redusert jakt som følge av det vil raskt lede til en økende populasjonsstørrelse (stabil populasjonsstørrelse i Norge til tross for omfattende jakt tyder på stabil innvandring fra Sverige).

Tiltakskostnadene er ikke beregnet fordi de i stor grad vil avhenge av hvilke virkemidler som eventuelt brukes for å gjennomføre tiltaket. Tiltaket vil sannsynligvis føre til reduserte kostnader til felling av jerv, men man kan også tenke seg at det gir redusert nytte av jervejakt når færre jerv skal tas ut. Jerven forårsaker skade på husdyr, og det er grunn til å tro at økt jervebestand vil gi økte skader og dermed rovdyrerstatningsutbetalinger. Hvor store de vil bli, vil blant annet avhenge av hvor og hvordan jervebestanden skal økes.

Aktuelle virkemidler

Forvaltning av jerv følger av bestandsmål besluttet av Stortinget. Det er derfor ikke vurdert bruk av virkemidler i dette prosjektet.

Det vurderes likevel at målet kan nås relativt enkelt hvis dette blir et politisk mål.